

OBRAZAC ZA PRIJAVU TEME MAGISTARSKOG RADA

• Naziv fakulteta	Ekonomski fakultet Podgorica
• Ime i prezime kandidata	Bojana Đuričković
• Biografija kandidata	
• Predloženi mentor	
• Naziv rada	„Uticaj stranih direktnih investicija na zemlje u razvoju, sa osvrtom na Crnu Goru”
• Objašnjenje naziva rada	Rad će istraživati uticaj stranih direktnih investicija na privredni rast zemalja u razvoju, uključujući Crnu Goru. U ovom radu istraživaćemo da li su SDI šansa za zemlje u razvoju i da li mogu biti determinanta njihovog privrednog razvoja. Činjenica da su strane direktne investicije aktuelne ne samo u Crnoj Gori, već da su globalna pojava, će ovo istraživanje učiniti kompleksnijim.
• Svrha/razlozi istraživanja i cilj istraživanja i njegova realizacija po koracima	Cilj ovog istraživanja je da se utvrde efekti stranih direktnih investicija na zemlje u razvoju. Cilj će biti ostvaren kroz sljedeće korake: - Istraživanje podataka o broju zemalja u razvoju koje su u posljednjih 10 godina ostvarile najveći priliv stranih direktnih investicija; - Istraživanje o efektima stranih direktnih investicija na njihov privredni rast i razvoj i utvrđivanje prioriteta sektora ulaganja; - Istraživanje o direktnim stranim investicijama u Crnoj Gori, prateći njen privredni rast i istraživanje prioriteta sektora ulaganja; - Izvođenje zaključaka o efektima stranih direktnih investicija i definisanje mjesta Crne Gore među zemljama u razvoju.
• Prethodni radovi	1. Andergassen R., Candela G. (2013) <i>Less Developed Countries, Tourism Investments and Local Economic Development</i>, Review of Development Economics (2013), 17, 16-33; 2. Bezic H., Karanikic P. (2014) <i>Utjecaj inozemnih direktnih investicija i transfera tehnologije na gospodarski rast Republike Hrvatske</i>, Poslovna Izvršnost/Business Excellence, 8 (1), 27-48; 3. Estrin S., Uvalic M. (2014), <i>Foreign Direct Investment into transition economies</i>, Economics of Transition, 22 (2), 281–312; 4. Herzer D. (2012) <i>How Does Foreign Direct Investment Really Affect Developing Countries' Growth?</i>, Review of International Economics, 20 (2), 396-414; 5. Kapuria-Foreman V. (2007) <i>Economic Freedom and Foreign Direct Investment in Developing Countries</i>, The Journal of Developing

	Areas, 41 (1), 143-154; 6. Oladipo O. (2010) <i>Foreign Direct Investment (FDI): Determinants and Growth Effects in a Small Open Economy</i>, International Journal of Business and Finance Research, 4,75-88; 7. Papanastassiou M. (2009) <i>Foreign direct investment and small countries</i>, Management International Review (2009), 49, 5-10; 8. Žugić J. (2010) <i>Direktne strane investicije i crnogorska privreda</i>, Montenegrin Journal of Economics (2010), 6, 131-138.
• Hipoteze/istraživačko pitanje tj. pitanja	1. Koji je nivo uticaja stranih direktnih investicija na privredni rast zemalja u razvoju? 2. Koliko je uticaj stranih direktnih investicija značajan za privredni rast Crne Gore?
• Ograničenja pri istraživanju	Uzimajući u obzir veličinu Crne Gore i relativno kratak period u kojem postoje strane direktne investicije u Crnoj Gori, moguće je da je količina podataka koja je vezana za ovu oblast mala i da metode kvantitativne analize, koje mogu da daju konkretne rezultate za neke druge zemlje, za Crnu Goru neće biti moguće primijeniti.
• Sadržaj rada	Ovaj rad je podijeljen na šest poglavlja. U prvom poglavlju ćemo definisati temu i navesti koji su glavni razlozi istraživanja. Motivaciju za istraživanje obrazložit ćemo značajem koji direktne strane investicije imaju za zemlje u razvoju i definisaćemo istraživačko pitanje. Poglavlje dva obuhvata opis metodološkog pristupa i podatke koji su korišćeni. Poglavlje tri prezentira uopšteno koncept stranih direktnih investicija, vremenski okvir njihovog pojavljivanja u zemljama u razvoju. Poglavlje četiri obuhvata zemlje u razvoju sa najvećim prilivom stranih direktnih investicija u posljednjih deset godina, velike investicione projekte ovih zemalja, prioritetne sektore ulaganja i njihov uticaj na privredni rast; prezentira mjesto Crne Gore među zemljama u razvoju po prilivu stranih direktnih investicija, velike investicione projekte, značaj uticaja SDI na njen privredni rast i prioritetne sektore ulaganja. U petom poglavlju ćemo analizirati uzročne odnose između varijable stranih direktnih investicija i bruto domaćeg proizvoda, i utvrditi kako strane direktne investicije utiču na privredni rast zemlje, kako bismo odgovorili na prvo istraživačko pitanje; zatim ćemo analizirati tekstualna dokumenta i izvještaje relevantnih finansijskih institucija Crne Gore, kao i rezultate ankete sprovedene među crnogorskim preduzetnicima, kako bismo utvrdili procenat kojim SDI učestvuju u BDP, i kako bismo odgovorili na drugo istraživačko pitanje. Šesto poglavlje će sadržati zaključke, kritike i smjernice za buduća istraživanja.
• Vrsta istraživanja (empirijsko ili teorijsko) i obrazloženje	Istraživanje je empirijsko, jer se zaključci izvode na osnovu prikupljenih podataka.

• Istraživački pristup (eksploratorni, deskriptivni, eksplanatorni ili prediktivni) i obrazloženje	U radu će se koristiti deskriptivno - eksplanatorni pristup, jer nam je cilj da opišemo koliko je značajan uticaj stranih direktnih investicija za privredni rast Crne Gore, kao i da objasnimo i definišemo nivo uticaja stranih direktnih investicija na privredni rast zemalja u razvoju.
• Istraživački pristup (induktivni, deduktivni ili abduktivni) i obrazloženje	U istraživanju će se koristiti abduktivni pristup, jer se za empirijske nalaze koriste teorija i podaci; do nalaza dolazimo kako na osnovu pojedinačnih podataka, tako i na osnovu teorije.
• Istraživački pristup (kvalitativni ili kvantitativni) i obrazloženje	U ovom radu ćemo koristiti kvalitativno-kvantitativni metod zbog činjenice da empirijski materijal, prikupljen za potrebe istraživanja, sačinjavaju podaci, ali i tekstualna dokumenta, izvještaji međunarodnih i domaćih finansijskih institucija i rezultati ankete sprovedene među preduzetnicima u Crnoj Gori.
• Kvalitativne istraživačke metode (eksperiment, anketa, arhivska analiza, istorijska analiza ili studija slučaja) i obrazloženje	Kod utvrđivanja značaja stranih direktnih investicija u Crnoj Gori koristićemo content analysis, kao metodu kvalitativnog istraživanja. Izbor ove metode, za ovaj dio istraživanja, možemo obrazložiti načinom kako je definisano istraživačko pitanje i činjenicom da nam je cilj utvrđivanje procenta kojim strane direktne investicije učestvuju u BDP, za čiju procjenu na raspolaganju imamo anketu, koja će se sprovesti na uzorku od 200 preduzetnika i izvještaje finansijskih institucija.
• Kvantitativne istraživačke metode (eksperiment, analitičke, statističke, ekonometrijske, optimizacione ili inteligentne) i obrazloženje	Kod mjerenja nivoa uticaja stranih direktnih investicija u ostalim zemljama u razvoju koristićemo statističku metodu deskriptivne statistike, kao metodu kvantitativnog istraživanja. Izbor ove metode možemo obrazložiti načinom kako je definisano istraživačko pitanje i činjenicom da nam je cilj ispitivanje nivoa uticaja direktnih stranih investicija na zemlje u razvoju, za čije mjerenje na raspolaganju imamo podatke World Investment Reporta, Međunarodnog monetarnog fonda, Centralne banke Crne Gore i Eurostata. Na temelju ovih podataka će se utvrditi parametri, koji će definisati nivo uticaja SDI na BDP zemalja u razvoju, dakle, uticaj SDI na njihov privredni rast.
• Podaci (kvalitativno istraživanje)	U jednom dijelu istraživanja koristiće se rezultati koji su dobijeni anketom sprovedenom na uzorku od 200 crnogorskih preduzetnika, u elektronskoj formi, iz različitih privrednih sektora (turizma, građevine, informaciono-komunikacionih tehnologija), kao i tekstualna dokumenta: izvještaji Centralne banke Crne Gore i Agencije za promociju stranih direktnih investicija. Rezultati će biti prikazani tabelarno, grafički i citatima ispitanika

	(tekstualno). Analizom pomenutih podataka doći ćemo do procenta kojim strane direktne investicije učestvuju u BDP, a samim tim utiču i na privredni rast Crne Gore.
• Podaci (kvantitativno istraživanje)	U istraživanju će se koristiti podaci relevantnih međunarodnih i domaćih finansijskih institucija, koji su neophodni u ocjeni kretanja priliva stranih direktnih investicija. Kao primarni izvori podataka koristiće se podaci World Investment Reporta, izvještaji Međunarodnog monetarnog fonda, Eurostata i Centralne banke Crne Gore. Prikupljeni podaci će biti analizirani eksplanatorno (korelacija i regresija), kako bi se utvrdila međusobna veza varijable stranih direktnih investicija i BDP-a. Kako bi se utvrdio oblik i jačina zavisnosti između rasta BDP i toka priliva SDI, potrebno je tabelarno predstaviti apsolutne vrijednosti obje varijable u posmatranom periodu, zatim podatke predstaviti dijagramski, nakon čega je moguće dobiti i liniju regresije. Korelacionom analizom će se utvrditi jačina zavisnosti među varijablama. Na navedeni način će se utvrditi parametri, kojima će se definisati nivo uticaja SDI na privredni rast zemalja u razvoju.
• Očekivani rezultati istraživanja	Od istraživanja se očekuju rezultati koji predstavljaju konkretne efekte priliva stranih direktnih investicija: - nivo uticaja stranih direktnih investicija na privredni rast zemalja u razvoju; - prioritetne sektore ulaganja i velike investicione projekte koji su realizovani u zemaljama u razvoju; - koliko je značajan uticaj stranih direktnih investicija za privredni rast Crne Gore; - prioritetne sektore ulaganja i velike investicione projekte koji su realizovani u Crnoj Gori.
• Doprinos - prednosti u odnosu na prethodna istraživanja	Za razliku od prethodnih radova, koji se prilično uopšteno bave stranim direktnim investicijama zemalja u razvoju, ovaj rad će objediniti istraživanja o uticaju stranih direktnih investicija na zemlje u razvoju i osvrt na Crnu Goru, kao zemlju sa rastućim prilivom stranih direktnih investicija. Uzimajući u obzir da je Crna Gora zemlja koja je, za relativno kratko vrijeme, uspjela da realizuje velike projekte zahvaljujući investicijama, ovo istraživanje će omogućiti da se izvrši komparacija Crne Gore sa ostalim zemljama, i da se definiše njeno mjesto među njima.